

Avrupa Konseyi CDEG Komitesinin Düzenlediği "Demokratikleşme ve Barışın İnşasında Kadının Rolü ve Silahlı Çatışmaların Önlenmesinde Kadının Rolü" Konulu 5. Avrupa Kadından Sorumlu Bakanlar Konferansının Sonuç Belgesi Üsküp Deklarasyonu Demokratikleşme, Çatışmaları Önleme ve Barışın İnşası: Perspektifler ve Kadının Rolü

Konferansa katılan Devlet Bakanları;

- Çoğulcu demokrasi, hukuk devleti ve insan haklarına saygı gibi Avrupa Konseyi prensiplerinin, işbirliğine taban oluşturacağını hatırlatır,
- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi(1950) altında Avrupa Konseyi üye ülkeleri tarafından edilen vaatleri hatırlatır ve ayrımcılığı engelleyen 12 No.lu Protokol'ün rolünün önemini vurgular,
- Sosyal adaletin zarureti, demokrasi ve insan hakları prensibini oluşturan 16 Kasım 1988 Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin kadın-erkek eşitliği Deklarasyonu'nu hatırlatır,
- 2. Avrupa Konseyi Hükümet, Devlet ve Başkanlar Zirvesi Final Deklarasyonu ve Avrupa'da insan hakları ve çoğulcu demokrasiyi güçlendirmek ve toplumun her alanında dengelenmiş bir kadın-erkek temsili ifade eden İnsan Hakları Avrupa Bakanlar Konferansı 2. Önergesi'ni hatırlatır,
- 4. Kadın-Erkek Eşitliği Avrupa Bakanlar Konferansı'nda kabul edilen, kadın-erkek eşitliğini demokrasinin ana kriteri olarak ilan eden Deklarasyondaki hedeflere bağlılığı doğrular ve yineler,
- CEDAW'a bağlılığı yineler ve 10 Ekim 1999'in isteğe bağlı Protokolünde belirtilen önemli rolü vurgular. Ayrıca, Pekin Deklarasyonu ve eylem platformuna, Pekin+5 Siyasi Deklarasyonu ve Sonuç Bildirgesi'ne bağlılığı yineler,
- 31 Ekim 2000'de BM Güvenlik Konseyi tarafından kabul edilen, barış oluşturma ve çatışma çözümü ve önlenmesinde kadının rolüne ilişkin Önerge 1325'i kabul eder,
- Aralık 1997'de kabul edilen ve 1 Mart 1999'da yürürlüğe giren, kadın ve çocuklara karşı ayrımcı olmayan uygulamaları işaret eden Ottawa Antlaşması'na bağlılığını yineler.
- Uluslar arası Organize Suçlar karşıtı BM Sözleşmesinin kabul eder ve kadınlar ile çocuklar konusunda İnsan Ticaretinin Önlenmesi ve Cezalandırmasını vurgular,
- Tecavüz, cinsel kölelik, zorla fahişelik, zorla kısırlaştırma ve buna benzer cinsel şiddet içeren suçlara karşı Uluslar arası Kriminal Mahkemesi Roma Yasası'nın kabul eder,
- İnsan hakları, demokrasi ve hukuk devletini tehdit eden tüm terörist faaliyetleri ve Avrupa'da ortaya çıkan anlaşmazlık ve kriz durumlarıyla ilgilenir,
- Anlaşmazlık/çatışma durumundan önce ve sonra uluslararası insan haklarının uygulanmasına toplumsal cinsiyete duyarlı bir bakış açısıyla yaklaşılmasının gerekliliğini ve askeri çatışmanın kadın ve erkek üzerinde farklı bir etki bıraktığını vurgular,
- Çatışma kurbanlarının çoğunluğunu, kadınlar ve çocukların oluşturduğunu belirtir,
- Kültürler arası ve dinlerarası diyaloglarda olduğu kadar, çatışma önleme ve çözümünde, barış sürecini oluşturmada ve çatışma sonrası demokratik süreçlerin oluşumunda kadınların önemli rolünü vurgular,
- Kadınların barış sürecini oluşturmadaki önemli rolüne rağmen, hala çatışma sonrası demokratik süreçlerde marjinalize ve izole oldukları hatırlatır,
- Ve bu durumun, kaynak, nitelik ve yeterlilik gibi konularda bir eksiklik yarattığını, barış oluşturma sürecindeki fırsatları minimize ettiği gerçeğini vurgular,
- Anlaşmazlığın, şiddet içermeyen bir tavırla, siyasi diyalog ve uluslar arası hukuk ve uygulanması gerekli insan hakları aracılığıyla çözülmesi gerektiğini vurgular,
- Bu amaca ulaşmak için, barış ve güvenliğe hizmet eden herhangi bir politika şu iki yaklaşımı içermelidir:
 - a. Yerel, ulusal, uluslar arası ve bölgesel düzeydeki tüm karar alma mekanizmalarında ve barış oluşturma sürecindeki pazarlıklar ve demokratikleşme süreci de dahil, çatışma çözümü, yürütülmesi ve önlenmesindeki kadınların tam katılımı,
 - b. Çatışma çözümü ve önlenmesinde, barış anlaşmaları, demokratikleşme de dahil, tüm faaliyetlere toplumsal cinsiyet perspektifini entegre etmek,
- Hükümetleri, tüm kurum ve kuruluşları, Önerge Eki'nde belirtilen stratejilere destek verme, güçlendirme ve yürütme konusunda destekler,
- Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'ni, Önergede belirtilen amaçlara ulaşmada gerekli tüm gerekli tedbirleri almada destekler ve:
 - i. Çatışma önlenmesi, barış süreci oluşturma ve çatışma sonrası demokratikleşme konularına toplumsal cinsiyet perspektifinden bakan toplantılar organize etmeyi amaçlar,
 - ii. Avrupa Parlamentosu ve Yerel ve Bölgesel Otoriteler Topluluğunu, kadınların sivil toplum örgütleriyle barış sürecini oluşturacak faaliyetlerde bulunmaları ve kadın politikacıların biraraya gelerek bu konular üzerinde tartışmalarını mümkün kılacak bir ağ oluşturmaya davet eder,

- iii. Avrupa Yerel ve Bölgesel Otoriteler Topluluğunu, barış oluşturma ve güvenlik konusunda çalışan yerel organizasyonları desteklemeye davet eder,
 - iv. Kadınlara karşı uygulanan şiddet ve cinsel sömürü konularını içeren maddelerin uygulanmasının artırılmasını amaçlar,
 - v. Kadın ve erkeklerin siyasi ve sosyal karar mekanizmalarında dengeli katılımını içeren taslak tavsiye mektubunun kabulünü amaçlar,
 - vi. Yönetim Kurulu'nu, kadın ve erkek eşitliği için, barış oluşturma ve çatışma çözümü konularındaki önemli rolleri düşünülerek, bu konudaki faaliyetlerin desteklenmeye çağırır,
 - vii. Göçmenler ve Devletsiz Kişiler konusunda Uzman Komiteyi, göçmen statüsü için taban oluşturacak toplumsal cinsiyete dayalı bir uygulamanın kabulünü düşünmeye çağırır.
- Önerge Ek'de belirtilen stratejiler üzerinde hemfikirdir.

EK

Değişen Toplumlarda Barış Oluşturma Stratejileri

1. Kadınların İnsan Hakları ve Çatışmanın Şiddet İçermeyen Çözümü

Hükümetler,

- a. Çatışma çözümü ve önlenmesi ve barış oluşturma konularında sivil toplum örgütleri, karar-alıcılar ve bakanlarla toplantılar yapmaya çağırılır,
- b. Eğitimde, resmi ve resmi-olmayan tüm düzeylerde, toplumsal cinsiyet eşitliği ve barış kültürünü, insan haklarını ve çatışma çözüm ve önlenmesini desteklemeye çağırılır,
- c. Toplumsal cinsiyet eşitliği ve insan hakları konularında eğitim sağlamaları beklenir,
- d. Çatışma Çözümü ve barış oluşturma süreçlerinde özellikle geç kadınların katılımını amaçlayan tedbirleri almaya çağırılır,
- e. Cinsel sömürü, insan ticareti ve şiddetin artması konusunda ve çatışma sırası-sonrası dönemlerde kadınların insan haklarının ihlali konusunda toplum bilincinin artırılması öngörülür,
- f. Kadınların insan haklarını içeren, özellikle yeni bilgi teknolojileri aracılığıyla, uluslar arası hukuk konusunda bilgi sağlamaları beklenir,
- g. Çatışma çözümü ve önlenmesi konusuna dahil olmuş hükümetlerarası örgütler arasındaki ağı desteklenmesi ve teşvik edilmesi beklenir.

Hükümetler ve uluslar arası örgütler,

- Barış oluşturma ve çatışma önlenmesi konularında bölgesel kadın projelerini desteklemeye ve teşvik etmeye çağırılır,
- Barış konuyla ilgili sivil toplum örgütleri, özellikle kadın ve gençlik örgütlerine teknik, lojistik ve finansal destek sağlamaya çağırılır.

Sivil toplum örgütleri,

- Komşu ülkelerden partnerler sağlayarak sınır-karşısı faaliyetler ve projeler geliştirmeye çağırılır,
- Yürüttükleri çalışmaları daha bilinir hale getirmek için insan hakları örgütleri bağlar kurmaya çalışmalıdır,
- Çalışmalara katkı sağlaması açısından, kendi deneyim, inisiyatif ve çözüm önerilerinin karar-alıcılarına aktarılması ve işbirliği içinde yoğunlaştırılması için gayret sarfetmeye çağırılır.

Medya,

- a. Toplumsal cinsiyet, etnik köken ve dine dayalı stereotipleri yansıtmaktan kaçınmalıdır,
- b. Toplumsal cinsiyet eşitliğini ve ayrımcı olmayan uygulamaları yansıtan programlar hazırlayarak, karşılıklı anlayış, tolerans ve ırkçılık karşıtı programlarla barışa katkıda bulunmalıdır.

1. Karar-almada dengeli kadın-erkek katılımı

Hükümetler,

- a. Kadın ve erkeklerin siyasi yaşama eşit ve kişisel katılma hakkını, özellikle aile oyu uygulamasıyla mücadele ederek, artırmalı ve gerekli tedbirlerin alınmalıdır,
- b. Yasalar çıkararak, kadınların, siyasi ve sosyal yaşamda karar mekanizmalarında, sayılarının artırılmasını sağlayıcı tedbirler alınmalıdır,
- c. Komita ve görevlere kamu atamalarında toplumsal cinsiyet dengesinin kurulmasını sağlayıcı tedbirler alınmalıdır,
- d. Diplomatik hizmetlerde tüm düzeylere ulaşmak için kadınların eşit fırsatlara sahip olmalarını sağlayacak gerekli tedbirlerin alınmalıdır,
- e. Uluslar arası örgütlerde üst-düzyer karar mevkilerinde kadın sayısı artırılmalıdır,
- f. Barış sürecine katkı sağlayacak görüşmelerde, çatışma çözümü ve önlenmesindeki tüm aşamalarda kadınların yer alması sağlanmalıdır,
- g. Barış oluşturma sürecinde yer alan tüm araçların toplumsal cinsiyet perspektifine başvurmalarını sağlayıcı eğitimin verilmesi için gerekli tedbirler alınmalıdır,

- h. Parlamento, yerel ve bölgesel otoriteleri, kadın ve erkek yasa yapıcıların iş ve aile yaşamlarını uzlaştırmaları için çalışma metotları ve zaman planlamalarını gözden geçirmek için teşvik etmelidir,
- i. Kadınların aktif vatandaşlık için güçlenmeleri konusu ile uğraşan, bu konuda lojistik ve finansal destek sağlayan sivil toplum örgütlerinin çalışmaları teşvik edilmelidir.

Uluslar arası örgütler

- a. çatışma çözümü ve önlenmesi konusunda aktif olarak çalışmak isteyen kadınlara eğitim sağlanmasını desteklemelidir.
- b. Çalışanlarda ve alan görevlerinde kadın ve erkek katılımında denge sağlanmalıdır.

STK ve siyasi partiler,

- a. siyasi ve kamu karar mekanizmalarında yer alma ve aktif vatandaşlıkta kadınlara eğitim sağlamaya çağrılır,
- b. yerel, ulusal, bölgesel ve uluslar arası düzeyde, çatışma sonrası yeniden yapılanma sırasında, kadınların varolan siyasi ve sosyal yaşam katılımlarının devamının sağlanmasına destek vermeleri beklenir.

1. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Eşitliğin Ana Plan ve Politikalara Yerleştirilmesi

Hükümetler,

- a. Kadınların gelişimi ve güçlenmesini öngören uluslar arası programların tam uygulanması ve ulusal dile çevrilerek halk tarafından bilinir hale getirilmesini sağlamalıdır,
- b. Uluslar arası işbirliği politikası çerçevesine toplumsal cinsiyet perspektifini katmalı ve toplumsal cinsiyet eşitliğini artırmak için gerekli prosedürlerin kabul etmeli ve uygulamalıdır,
- c. Çatışma çözümü ve barış süreçlerinde yasamanın bir toplumsal cinsiyet görüntülemesi yapılmalı ve bütçeleme, yasama, politika süreçlerine sistematik bir toplumsal cinsiyet etki değerlendirmesi katılmalıdır.

Hükümetler ve uluslararası örgütler;

- a. Çatışma çözümü ve barış oluşturma süreçlerine ilişkin olarak, kadın ve toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda ulusal ve transnasyonal araştırmaların desteklemelidir,
- b. Barış operasyonları ve insani yardımın planlanması, şekillendirilmesi ve uygulanmasına toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısı katılmalıdır,
- c. Kadınlara karşı her türlü şiddetin önlenmesinde, barış sürecine katkıda bulunan katılımcılar için kurallar koymalı, geliştirmeli ve yürütmelidir,
- d. Yetimler, savaşta dul kalan kadınlar ve genç kızların ihtiyaçlarına özel olarak eğilip, çatışma kurbanlarına yardım sağlamalıdır,
- e. Çatışma sonrası, gerekli hayatta kalma eğitimleriyle kadın ve erkeklerin yaşadıkları travmaya son verecek toplumsal cinsiyete dayalı programlar kurulmalıdır.